

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 11. Quid addendum sit circa intentionem in Ministro requisitam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42545

nium, efficiunt illud Sacramentum Christi nomine, non hoc sensu, quasi Christus sit principaliter contrahens, sed isto, quod Christus sit causa, cur ponatur ratio Sacramenti, quam non efficerent contrahentes, nisi operarentur in nomine & secundum institutionem Christi, qui per actionem contrahentium immediate causare voluit gratiam in illis. 5. Ministri Sacramentorum, melius dicuntur Ministri Christi, quam Ecclesie, neque enim intendunt operari nomine Ecclesie, sed Christi: attamen sunt Ministri Ecclesie, quia ab Ecclesia constituuntur & pro ea ministrant.

§ 4. Q. 11. Quid addendum sit circa intentionem in Ministro requisitam. R. Quid sit intentio, & quae dicatur formalis, virtualis, habitualis, interpretativa, explicita aut implicita, directa vel indirecta, dixi l. 4. n. 13 & 14., debentque hic recoli: quibus suppositis, adde seqq.

§. 1. Ad valorem Sacramenti non sufficit in Ministro intentio ponendi res & verba ex joco, neque etiam intentio ponendi ea serio & pure materialiter, sed requiritur intentio ponendi ea ut sacramentalia. Pars 1. est contra Luth. Calv. & alios apud Bellarm. hic l. 1. c. 27., qui dicunt sufficere, si res & verba quomodocumque ponantur, dummodo adsit fides in suscipiente, sed oppositum est de fide, partim ex Florent. in decreto Eugenii IV. ad Armenos, & Trident. ss. 7. Can. 11., quae requirunt intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia; partim ex decreto Leonis X. damnantis hunc 12. art. Lutheri, Si confessus non esset contritus, aut Sacerdos non serio sed joco absolveret, si tamen credat se absolutum, verissime est absolutus: quem articulum etiam expresse dam-

mnat

mat Trid. ss. 14. de Poen. Can. 9. Quod autem dicitur de absolvente, valet de conficiente quodvis aliud Sacramentum. Pars 2. est contra Catharinum, Scribonium & alios, qui putarunt sufficere intentionem ponendi actiones purè materialiter, sed opinionem illam vocat Bernal d. 17. n. 55. omnino falsam, Herinx d. 3. n. 16. improbabilem, Arriaga d. 19. n. 13. non tantum improbabilem sed forsitan etiam planè erroneam, Lugo d. 8. n. 15. dicit parum distare ab errore hæreticorum, Vasq. d. 136. n. 34. putat esse expressè damnatam, ideoque n. 29. dixerat oppositum esse ab Ecclesia definitum, & est saltem certissimum, postquam Alex. VIII. die 7. Dec. 1690. damnavit hanc 28. prop. Valet Baptismus collatus à Ministro, qui omnem ritum externum formamque baptizandi observat, intus verò in corde suo apud se resolvit; non intendo, quod facit Ecclesia: & ideo etiam Trid. ss. 14. De Poen. c. 6. requirit in Sacerdote animum, non tantum seriò agendi, sed verè absolvendi: quod autem dicitur de hoc Sacramento, idem est de aliis. Ratio verò pro omnibus à priori est voluntas Christi, qui secundum Apostolum 1. ad Corinth. 4. v. 1. voluit Ministros esse, non purè nuntios, sed dispensatores mysteriorum Dei, ad quos spectat humano modo agere, hic & nunc quidem secundum arbitrium suum, attamen accommodatè ad voluntatem Principalis, cujus vices agunt. Rationes à posteriori dat Bellarm. suprà ex absurdis, quæ sequerentur, nam si Sacerdos ad mensam legeret verba, Hoc est Corpus meum, consecraret totum panem præsentem; si quis in theatro ageret perso-

nam Constantini & modo agendi externo baptizaretur, reipsa rebaptizaretur &c.

Obijciunt 1. Varias auctoritates & exempla *R.* Ista omnia videri possunt explicata apud *Belarm.* c. 28. & *Moyam* tr. 4. q. 3. §. 3.

Obji. 2. Vis significativa signi ad placitum non pendet ab intentione utentis sed solius instituentis, sed Sacramentum est signum ad placitum Christi, ergo non pendet ab intentione Ministri utentis. *R.* Non pendet ab intentione utentis, si instituens voluerit ab hac pendere, uti Christus voluit, n, si noluerit, transeat: dico, transeat, nam vox est sonus ab ore animalis productus cum intentione significandi, ergo ad vim significativam alicujus signi requiritur aliqua intentio.

Obji. 3. Contractus externè tantum factus inter homines valet, quamvis absit interna intentio contrahendi, ergo etiam Sacramentum. *R.* 1. n. antec., secundum dicta l. 3. p. 2. à n. 608. *R.* 2. Dato ant. n. conseq., homines non possunt cognoscere intentiones internas, Dominus autem intuetur cor, 1. Reg. 16. v. 7., ergo quamvis ad contractum inter homines non requireretur intentio interna, requireretur ad quasi contractum Dei cum Ministro Sacramenti, quia Deus noluit se obligare ad causandam gratiam, nisi videret in Ministro intentionem internam. V. *Esparf.* q. 13.

Obji. 4. Ut Dominus validè donet per famulum, ad hoc non requiritur intentio famuli, ergo neque ad hoc, ut Christus per Ministrum conficiat Sacramentum. *R.* Ad hoc non requiritur intentio famuli, si famulus sit tantum inter-nuntius donationis, c., si sit tanquam Procura-

tor

tor vel agens vices Domini, n., cum enim hujus voluntati committitur valor vel nullitas donationis, & sic se habet Minister in Sacramentis. V. Lugo d. 8. n. 29.

Obji. 5. Ecclesia præcipit orationem Horarum, & tamen qui recitaret tantum externè, internè nolens satisfacere sed irridere Ecclesiam, adhuc satisfaceret, ergo similiter in Sacramentis. R. 1. Dato antec. n. conseq., Ecclesia cum non cognoscat, etiam non iudicat de internis, hinc fortè præcipit solam recitationem externè attentam: è contrà Deus, auctor Sacramentorum, cognoscit & iudicat interna, ergo non est ratio, cur non præspicit intentionem & attentionem internam pro conficiendis Sacramentis. R. 2. Ut satisfiat, etiam pro Horis, debet adesse intentio orandi, ut dictum est l. 4. n. 1325. ergo intentio aliqua interna requiritur.

Obji. 6. Repugnat divinæ bonitati, ut damnetur infans, vel homo tantum attritus propter malitiam Ministri, qui externè tantum fingit se baptizare aut absolvere. R. Alens. Dur. Gabr. & alii apud Avers. q. 64. l. 3. putarunt Christum in ejusmodi casibus supplere effectum gratiæ, quam sententiam non improbat S. Th. faverque Valent. apud Escob. l. 8. n. 254. Similiter S. Bonav. Silv. & alii apud Dicast. de Bapt. d. 1. dub. 13. putarunt Deum supplere in Baptismo collato pueris necdum absolutâ formâ mortuis: imò Cajet. putavit tales pueros, qui baptizari non possunt, salvari per fidem parentum: Gerson docuit Deum saltem quandoque supplere extraordinariè: sed rectè dicit Suar. in Comment. ad q. 64. a. 8. omnes suppletiones illas non fundari

D 1

in

in ulla lege vel promissione Dei, imò carere omni ratione probabili: hinc *Henriq.* opinionem primam vocat imperitam; *Cabrera*, temerariam & erroneam; *Escob.* improbabilem, eamque rectè confutant *Gones* d. 6. à n. 42. *Herinx* d. 6. à n. 21. *Dicast.* suprà. Itaque dicendum est tales damnari propter peccata sua originalia vel actualia, quæ contraxerant & remissa non sunt, quòd autem remissa non sint, non est defectus bonitatis in Deo, qui dederat media, sed est occasionaliter per malitiam Ministri, quam Deus impedire non tenebatur, imò nec poterat, salvà lege ordinariæ Providentiæ.

Alia argumenta *Scribonii* solvit fusè *Lugo* à n. 37., brevius *Platel.* hic à n. 85. & *Arriaga* n. 9.

55. §. 2. Intentio indirecta, sive tantum in causa, non sufficit ad conficiendum Sacramentum. Est communis & extra controversiam, inquit *Vasq.* d. 138. n. 68. contra *Cabrera*, qui dicit probabile esse, quòd Baptismus in ebrietate vel somno collatus à Ministro, qui antea voluit ita conferre, sit validus; sed oppositum tenent *Suar.* *Vasq.* *Con. Laym.* *Tann.* *Dicast.* d. 3. nu. 117. *Escob.* l. 8. n. 36. *Avers.* q. 64. f. 3. & unanimiter Theologi, inquit *Herinx* d. 3. n. 30. Ratio est 1. quia talis confectio Sacramenti non est actio humana, cum non sit facta liberè vel ex deliberatione rationis. 2. Prolatio verborum in tali statu facta non est locutio humana, quia non manifestat mentem præsentem, nec quod tum judicat, cum in tali statu non sit usus humanus mentis aut rationis. 3. Talis actus non sufficit ad contractum vel commercium humanum, ergo multò minus ad actum Ministri, quem Christus voluit esse di-

spe-

penfatorem fidelem myfteriorum Dei, qui attendere debeat, ut ponatur debita materia, & bene exprimatur forma.

Obij. 1. Si ideo se inebriavit, ut baptizaret, Baptismus denominabitur voluntarius, etiam in se, quia ex priore volitione debet mansisse aliquid tanquam virtus dirigens istam actionem in ebrietate, ergo sufficit ad Sacramentum. R. n. antec., nam species phantasiae, quae manserunt, movent appetitum sensitivum ad talem actionem, quae non est voluntaria respectu volitionis humanae liberae antea habitae, sed tantum est effectus potentiarum sensitivarum in ebrietate operantium.

Inst. 1. Actus praeteritus denominatur voluntarius à volitione praeterita non retractata, ergo etiam actus futurus. R. n. seq. actus praeteritus, dum existerat, pendebat à volitione, à qua denominabatur actualiter voluntarius, quod autem fuit actualiter voluntarium, manet habitualiter tale, quamdiu non retractatur: è contrà actus futurus nunquam fuit nec fit voluntarius, sed tantum fuit volitus per medium objecti, omne enim voluntarium liberum debet esse à principio intrinseco libero cum cognitione finis.

Inst. 2. Prior intentio, quamvis esset simpliciter indirecta, tamen erat directa respectu Sacramenti, quia intendebat Sacramentum in se tanquam finem ebrietatis, intentio autem directa Sacramenti sufficit, ergo. R. Intentio directa sufficit, si existat formaliter vel virtualiter, c., si existat tantum habitualiter, n. Tempore ebrietatis autem existit tantum habitualiter, quod non sufficit, secundum dicenda n. 56.

Inst. 3. Intentio manet virtualiter in Ministro distracto, ergo etiam in ebrio. R. n. conseq. Quamvis distractus magis perceptibiliter attendat ad objectum distrahens, tamen communiter simul attendit tenuiter & imperceptibiliter ad alterum prius objectum, manetque immediate liber ad volendum oppositum, ergo non est mirum, quod talis actio sufficiat ad Sacramentum, secundum dicenda n. 58. Dixi, communiter, nam si distractio esset omnimoda & veluti raptus extaticus, actio in hoc non videretur facta humano modo, prout requiritur ad Ministerium Sacramenti, defisset enim omnis actualis, etiam tenuis attentio.

Inst. 4. Voces scriptæ retinent vim significandi humano modo, quamvis postea dormiat ille, qui scripsit, ergo etiam voces prolatae in somno. R. n. conseq., nam imprimis, quando voces scribebantur, pendebant ab humana intentione significandi, quæ postea moraliter perseverat: deinde voces scriptæ retinent, saltem ex usu & pacto vim significandi modo humano, ut rectè Palav. n. 102., neutrum convenit vocibus in somno vel ebrietate prolatis.

Obji. 2. Si quis prævideat se propter fidem occidendum in somno, & ideo dormiat, si occidatur, est Martyr; sicuti è contrà, si quis prævideat se occisurum in ebrietate, & ideo se inebriet ac occidat, est homicida, & secundum Lugo n. 110. incurrit reservationem homicidio annexam, ergo similiter ille est Minister Sacramenti, si ideo se inebriet, & in ebrietate conficiat Sacramentum. R. n. conseq.; ad martyrium vel homicidium satis est illa intendi ut objecta, quia hoc-

hocipso, quòd postea fiant, erunt volita & suo modo interpretantur voluntaria, quòd sufficit, nam talis occisio passiva erit verè mors obita propter fidem, ergo erit martyrium, & talis occisio activa erit destructio vitæ alienæ contra jus ipsius, ergo homicidium injustum: è contrà ad consecrationem Sacramenti requiritur intentio, quæ habeat se tanquam causa ad effectum, alioquin non erit actio humana, talis autem non est in ebrietate: atque ideo à simili infert *Lugo* n. 102., si quis prævideat se in ebrietate dicturum verba perjura, & ideo se inebriet, quamvis verba illa dicat in ebrietate, non fore perjurum, quia verba perjura, quando fiunt, debent esse verba humana, qualia non sunt in ebrietate. V. dicta l. 5. n. 48.

§. 3. Intentio habitualis non sufficit in Ministro conficiente Sacramentum, ut patet ex dictis, quia debet esse causa actionis, quæ ponitur Sacramentum, ex vi enim illius intentionis debet positio Sacramenti esse actio humana Ministri agentis nomine Christi & prudenter dispensantis ejus mysteria, ergo. 56.

Obij. 1. *S. Th.* q. 64. a. 4. dicit habitualement sufficere. Per habitualement intelligit virtualement, ut patet ex contextu: & omnes ita eum explicant. Probabiliter etiam dicitur cum *Gonet* d. 6. n. 51. per errorem describentium esse positum Tò habitualement pro virtualement, quia modus abbreviandi apud *S. Th.* erat ferè similis: & in aliis antiquis exemplaribus, habetur, virtualement.

Obij. 2. Habitualement sufficit in suscipiente, ergo etiam in conficiente. R. n. conseq. Conficiens debet vi intentionis suæ agere humano modo,

do, nomine Christi, tanquam fidelis dispensator &c., quod non fiet, nisi intentio actu dirigat actionem: suscipiens est tantum patiens, ergo in hoc sufficit talis intentio, per quam censeatur volens pati seu recipere Sacramentum, ad quod sufficit intentio habitualis, quandoque etiam interpretativa, uti dicitur à n. 168.

Obji. 3. Intentio habitualis sufficit pro applicatione Missæ cras legendæ, ergo etiam pro Sacramento cras conficiendo. *R. n. conseq.*, quia ut Missa sit & maneat applicata, satis est applicationem esse semel positam & non revocatam, tum quia est veluti donatio in diem, sive ex nunc pro tunc, quæ tenet, cum advenit tempus, quamvis non accedat nova donatio: tum maxime, quia Deus ex tunc constituitur velut executor, & acceptat Missam in talem finem, & posita postea Missa, ad solum Deum pertinet dare aliquid propter illam: è contrà intentio conficiendi Sacramentum debet esse operativa ipsius Sacramenti, debet Ministrum facere operantem humano modo, nomine Christi, prudenter, fideliter &c.

Obji. 4. Si Titius ex alto loco affundens aquam, moriatur instanti A. post prolatam formam, & aqua instanti B. tangat puerum, Baptismus valebit, licet tum nequid è virtualiter amplius existat intentio Titii, ergo etiam valebit primo instanti somni, quamvis intentio tum non existat nisi habitualiter. *R. n. conseq.* Affusio aquæ, quæ est activa ablutio, est humano modo posita à Titio, & censeatur manere talis, quando accedit ablutio passiva, seu motus aquæ super corpus pueri, quem motum non erat opus huma-

humano modo immediatè pendere à Titio, cum sit motus necessarius aquæ prius humano modo motæ à Titio, qui posuerat, quidquid ad ipsum spectabat ponere, ut puer diceretur ab eo ablutus. Hinc docet *Disast.* d. 3. n. 126. quamvis Titius retractaret intentionem suam post effusam aquam, non ideo impediendum valorem Sacramenti, pro quo *Lugo* n. 109. dat plura alia exempla circa Sacramentum Matrimonii. Contra ablutio activa dormientis nunquam fuisset posita humano modo, uti supponitur. Quodd si supponas immediatè ante somnum esse positam humano modo, valeret Baptismus, quamvis dormiret, quando corpus pueri passivè ablueretur.

Obji. 5. Valet Matrimonium per Procuratorem contractum, quamvis Principalis tum dormiat aut in amentiam perpetuam inciderit, uti docent *Sanch. Henriq. Bonac. Arr. d. 19. à n. 34.* contra *B. Pontium & Lugo* n. 108., ergo in Ministro sufficit intentio tantum habitualis. *R.* Dissimulato antec. dist. conseq., ergo in Ministro, qui per seipsum ministrat, valet intentio tantum habitualis, n., si ministrat per alium, transeat: jam verò hoc est speciale in Matrimonio, quodd possit ministrari per mandatarium, quia nempe est contractus, qui per mandatarium fieri potest & obligare mandantem: hoc tamen manet, quodd mandans habere debuerit intentionem saltem virtuales humano modo positam, quando mandavit; neque opus est, ut partes, hujus præsertim Sacramenti, physice coexistent. Dixi, transeat, nam aliqui dicunt, quodd intentio mandatarii tanquam animati instrumenti sit moraliter

liter intentio mandantis, intentio autem mandatarii est cum actu; sed de hoc vide dicenda n. 174.

57. §. 4. Multò minùs sufficit intentio interpretativa in Ministro conficiente Sacramentum, cum hæc nec sit nec fuerit intentio re ipsa existens, sed tantum quæ existeret, si occurreret cogitatio de illa elicienda; quod autem non est, non potest dirigere consecrationem Sacramenti, ut nomine Christi & humano modo fiat, ergo.
58. §. 5. Attamen non requiritur intentio actualis formalis, sed sufficit virtualis, uti communissimè omnes, inquit *Arr. n. 30.*; imò omnes, secundum *Suar. d. 13. l. 3. Lugo d. 8. n. 90. Hermin. d. 3. n. 32.*, cum quia hæc sufficit ad orationem, vota, contractus, ergo similiter ad conficiendum Sacramentum: tum etiam, quia si non sufficeret, consecratio Sacramentorum esset exposita perpetuis dubiis & scrupulis, quia est supra moralem potestatem hominis semper habere intentionem actualem formalem, cum nobis invitis se ingerant distractiones illam impediētes, unde meritò possemus semper dubitare de valore Sacramenti, de quo cum non dubitent Ecclesia & Doctores, dummodo Sacramentum sit positum cum intentione virtuali, moraliter certum est hæc sufficere: & ratio à priori est, quia intentio virtualis est sufficienter causa actionis, quæ ponitur Sacramentum, est enim quædam virtus prioris intentionis, imperans & dirigens executionem ejusdem objecti. Pro praxi tamen expedit præmittere formalem, si quis se reflectat, quia melior est & certior, si fortè virtualis deficiat.

Obijciat.

Obijcies. Intentio virtualis non sufficit ad meritum, ergo nec ad confectionem Sacramenti. *Prob. ant.* Quod fit ex intentione virtuali, non est liberum, quia motiva in utramque partem tum non ita proponuntur, ut voluntas possit dici proximè expedita etiam ad oppositum, ergo. *Re. n. anteced.*, nam imprimis probabile est ad meritum sufficere libertatem imperfectam, imò & aliquam mediatam, uti tenent *Suar.* & alii contra *Ovid. De merito contr. 2. p. 1. & Laurent. d. 2. l. 6.* Deinde saltem est satis habere virtuales libertatem, & remanere actus tenues proponentes utraque motiva, vi quorum actuum posset voluntas directè velle oppositum, quamvis reflexè non experiatur in se potentiam sibi impetrandi oppositum. Ex dictis,

Colliges, cum, quidē more ponit actiones requiritas ad Sacramentum, prudenter non posse dubitare de intentione requirita, nisi hanc positivè excludat, quia vult facere, quod alias solet & quod faciunt similes Ministri, quod sufficit, uti rectè *Gammach. & Abelly p. 2. t. 1. c. 1. l. 3.* Item exercitè cogitoscit illas actiones esse sacras, & poni non frustra, sed ad fines certos, ergo exercitè intenderit tales & ad istos fines, quod sufficit, uti rectè *Vasq.* Hinc infert etiam *Maurus q. 78. n. 5.* Ministros Sacramentorum, nisi studiosè omiserint intentionem faciendi Sacramentum, vel habuerint intentionem oppositam, ineptè dubitare, an habuerint intentionem sufficientem ad valorem Sacramenti. Addit rectè *Belarm.*, opus non est dicere ore aut corde. *intendo hoc facere &c.* (: hæc enim scrupulosæ reflexiones potius devotio nem impediunt, inquit *Herinx d.*

3. n. 28., hominemque perturbant:) sed tantum requiri, ut homo sit præsens animo, & attentè faciat, quod facit, ista enim dicuntur intentio in actu exercito, ut loquuntur *Caj. & Less.* hlc q. 64. a. 8. dub. 2. Sed de scrupulis circa intentionem, & speciatim circa consecrationem, plura addemus, quando de Sacrificio.

60. *Q. 12. An in Ministro Sacramentorum sufficiat intentio coacta. R.* Sufficere, si Matrimonium excipias, nam intentio coacta hlc dicitur, quam Minister nollet quidem habere, nunc tamen habet, quia ab extrinseco cogitur ad illam, v. g. per metum, sed talis intentio sufficit ad sex prima Sacramenta, est enim actio humana, simpliciter libera, capax meriti & demeriti, tantum secundum quid involuntaria: Ecclesia autem specialiter voluit, ut Matrimonium haberet perfectiorem libertatem, ut suo loco dicitur.

61. *Q. 13. An intentio Ministri debeat esse determinata ad certam materiam & personam. R.* Affirmativè, cum *Lugo* d. 8. n. 111. & *Escob.* l. 3. n. 265., quia intendere debet præsens Sacramentum, quod constat suà v. g. ablutione; actio enim procedens ex intentione debet cadere super hoc, in quod fertur intentio, hinc etiam debet intendere conferre personæ præsenti, cui applicat: ideoque si *Cajum* ablueres, & dirigeres formam Baptismi ad *Titium*, intra te dicendo, abluo *Cajum*, sed *Titium* baptizare volo, mentireris & invalidus esset Baptismus: Item si Sacerdos haberet ante se duas hostias, & vellet consecrare tantum unam, neque determinaret quam, neutra consecraretur, quia intentio non esset determinata quoad materiam, *Lugo* n. 26. Idem est, si audivisset